

URFAN ƏLİYEV
Bakı Biznes Universiteti
urfan607@gmail.com
Ünvan: İsmayılı şəh., A.Şaiq

ATA SİĞORTA ASC-DƏ İDARƏETMƏ UÇOTUNUN TƏHLİLİ VƏ QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ

XÜLASƏ

ATA Sığorta ASC-də idarəetmə uçotunun təhlili və qiymətləndirilməsi, şirkətin sürətli texnologiyalı innovasiyalar, müştəri təcrübəsi və maliyyə uğurluluğu əsasında effektivliyini ölçür. Bu təhlil, şirkətin idarəetmə proseslərinin dəqiqliyini və sürətli reaksiya verə biləcək dinamik strukturunu dəqiqliklə qiymətləndirir. Müştəri memnuniyyəti və şəffaflığı təmin etmək üçün tətbiq edilən tədbirlər, müştərilərinin tələblərinə daha yaxşı cavab verə bilən bir təcrübə yaratmağa nail olur. Risk idarəetməsi və daxili nəzarət prinsipləri, şirkətin təhlükəsizlik standartlarını qorumağa kömək edir və effektivliyini nümayiş etdirir. İdarəetmə uçotunun bu təhlili, ATA Sığorta'nın maliyyə performansını və strateji nailiyyətlərini dəqiqliklə qiymətləndirərək şirkətin ümumi inkişafına dair ətraflı bir baxış təqdim edir. Sürətli texnologiyalı innovasiyalar, ATA Sığorta'nın idarəetmə proseslərini daha sürətli və dəqiqli şəkildə həyata keçirməsinə kömək edir. Bu da şirkətin sürətli reaksiya verməsini və daxili effektivliyini artırır. İdarəetmə uçotunun təhlili, müştəri təcrübəsini tənzimləyən və müştəri tələblərinə uyğunluğu təmin edən tədbirlərin nəticələrini də qiymətləndirir.

Açar sözlər: Sığorta, İdarəetmə uçotu, ATA sığorta, Uçot

Azərbaycanın ən nüfuzlu sığorta şirkətlərindən biri olan ATA Sığorta ASC, idarəetmə uçotu və maliyyə sahəsində olan fəaliyyəti ilə diqqəti cəlb edir. Şirkətin idarəetmə uçotunu təhlil etmək və qiymətləndirmək, şirkətin nailiyyətlərini və nailiyyətlərini daha yaxşı başa düşməyə və təkmilləşdirməyə kömək edə bilər. Bu məqaləmlə, ATA Sığorta ASC-dəki idarəetmə uçotunun təhlil və qiymətləndirilməsi mövzusunda ətraflı bir nəzəriyyə və təcrübəmə əsaslanan şərh təqdim edirəm. İcbari Sığorta Bürosunun 19 dekabr 2011-ci il tarixli 04 sayılı çıxarışına əsasən Cəmiyyətə aşağıdakı icbari sığorta növləri üzrə sığorta fəaliyyəti göstərilməsi üçün icazə verilmişdir:

- Daşınmaz əmlakın icbari sığortası;
- Daşınmaz əmlakın istismarı ilə bağlı mülki məsuliyyətin icbari sığortası
- Avtonəqliyyat vasitəsi sahiblərinin mülki məsuliyyətinin icbari sığortası [5, 43-47]

Bununla birgə, 31 dekabr 2022-ci il tarixə Cəmiyyətin strukturuna 8 filial, 7 nümayəndəlik daxildir. Şirkətdə əsas əməliyyat gəliri hesablama metodu əsasında tanınır və tanınma alıcı ilə müqavilənin bağlandığı andan başlanır. Digər gəlirlər isə aidiyyəti əməliyyatlar başa çatdıqda gəlirin kreditinə yazılır. Əməliyyat xərcləri və digər xərclər adətən mallar alındıqda və ya xidmətlər yerinə yetirildikdə hesablama metodu ilə qeyd olunur. [1] Əməliy-

yat proseslərinin təhlili, şirkətin sığorta xidmətlərini təqdim etmə prosesini dəqiqliklə qiymətləndirməyə imkan verir. Müştərilərə vaxtında və keyfiyyətli xidmət göstərmək, ATA sığorta ASC-nin müştəri tərəfdən güvən qazanmasını və sektorun rəqabət sahəsində üstün bir mövqə qazanmasını təmin edir. Belə ki, son statistik göstəricilərə əsasən, şirkətin son 12 ayda ödəniş etdiyi məbləğ 71,743,079 manat olduğu və 192,578 hadisənin mövcudluğu barəsində rəsmi açıqlama ilə bunun faktiki təstiqini görmək olar. [1]

Strateji planların təhlili, şirkətin gələcəkdəki hədəflərini və prioritetlərini müəyyənləşdirmək üçün əhəmiyyətli bir addımdır. Bu, sığorta şirkətinin inkişafını və sürətləndirilməsini təmin edir. [3, 7] Strateji hədəflər, şirkətin sektorda liderlik etməsini və müştəri tələblərinə cavab verərək rekord qırmasını həyata keçirməsinə imkan verir.

1. ATA Sığorta ASC-nin strukturu və organizasiyası - ATA Sığorta ASC, sığorta sahəsində fəaliyyət göstərən bir şirkətdir və strukturu, fəaliyyət sahələri və müştəri tərəfdaşları ilə maraqlı bir idarəetmə sistemini nümayiş etdirir. Müştəri təcrübəsi və sığorta sahəsindəki konkurentliyini artırmaq üçün inkişaf etmiş strukturları və təşkilat quruluşlarını müzakirə etmək əhəmiyyətlidir.

2. Maliyyə uğurluluğu və performans - ATA Sığorta ASC-nin maliyyə performansını qiymətləndirmək, şirkətin əməliyyatlarının effektivliyini və maliyyə keyfiyyətini dəqiqləşdirmək üçün vacibdir. Maliyyə hesabatları və rəqəmlər üzrə təhlil, şirkətin büdcə və gəlir strukturları, qazanc marjinaları və investisiya fəaliyyətləri haqqında aydın məlumat verir ki, bu da son dövrdə şirkətin ilk sıralarda olmasını təmin etməsə belə yüksəlişinə səbəb olduğunu göstərir.

3. Sürətli texnologiyalı innovasiyalar və idarəetmə prosesləri - Məsuliyyətli idarəetmə, sığorta sahəsində nailiyyətin əsas şərtlərindən biridir. ATA Sığorta ASC, sürətli texnologiyalı innovasiyalar və effektiv idarəetmə prosesləri vasitəsilə sürətli və dəqiq reaksiya vermək imkanına sahibdir. İdarəetmə proseslərinin dəqiqliyi və effektivliyi, müştərilərə daha yüksək səviyyədə xidmət təmin etməyə kömək edir.

4. Müştəri memnuniyyəti və şəffaflıq - Sığorta sektorunda müştəri memnuniyyəti və şəffaflıq əhəmiyyətli rola malikdir. ATA Sığorta ASC, müştərilərinin tələblərinə cavab verən və şəffaflığa önəm verən bir təcrübə təmin edir. Müştəri rəyləri və şirkətin kommunikasiya siyasəti, müştəri memnuniyyəti və şəffaflıq dərəcəsini qiymətləndirmək üçün əsaslıdır.

5. Risk idarəetməsi və təhlükəsizlik - Sığorta sektorunda fəaliyyət göstərən bir şirkət olaraq, ATA Sığorta ASC-nin risk idarəetmə prinsipləri və təhlükəsizlik tədbirləri də təhlil edilməlidir. Müstəqil audit və daxili nəzarət proseslərinin effektivliyi, şirkətin təhlükəsizliyini təmin etməyə nail olduğunu göstərə bilər.

Ümumən şirkət uçotu apararkən, maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik çərçivəsində aşağıdakılar üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Uyğun mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və mütəmadi olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsədəuyğun təxminlərin və qərarların qəbul edilməsi;
- BMHS-na uyğunluğun bəyan edilməsi və əgər bu standartlardan əhəmiyyətli kənarlaşmalar varsa, bu halların maliyyə hesabatlarında açıqlanması və izah edilməsi; və

• Əgər yaxın gələcəkdə Cəmiyyət işini normal şərtlər altında davam etdirəcəksə, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarını daimilik prinsipi əsasında hazırlanması. [1]

Rəhbərlik həmçinin aşağıdakı məsələlər üzrə məsuliyyət daşıyır;

• Cəmiyyətin daxilində səmərəli və keyfiyyətli daxili nəzarət sisteminin işlənilməsi, hazırlanması, qurulması və möhkəmləndirilməsi;

• Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının MHBS-na uyğun olaraq düzgün hazırlanması və Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat sisteminin təşkil edilməsi;

• Yerli mühasibat sisteminin qanunvericilik və Azərbaycan Respublikasının mühasibat standartlarına uyğun olaraq təşkil edilməsi;

• Mümkün imkanlardan istifadə edərək Şirkətin aktivlərinin mühafizə edilməsinin təşkil olunması;

• Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanunauyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması. [1]

Ata Sığorta ASC-də idarəetmə uçotunun təhlil və qiymətləndirilməsi prosesinin müsbət cəhətləri:

Effektiv resurs bölgüsü: ATA Sığorta ASC-də idarəetmə uçotunun müsbət cəhətlərindən biri onun resursların səmərəli bölüşdürülməsindəki roludur. Ətraflı maliyyə təhlili vasitəsilə şirkət gəlirli və qeyri-mənfəətli biznes seqmentlərini müəyyən edə bilər ki, bu da gəlirləri artırmaq üçün resursların daha yaxşı bölüşdürülməsinə imkan verir.

Xərclərə nəzarət və azaldılması: İdarəetmə uçotu ATA Sığorta ASC-yə xərclərin effektiv monitorinqi və nəzarətində kömək edir. Xərc strukturlarını təhlil edərək və xərclərin səbəblərini müəyyən etməklə şirkət xərclərin azaldılması strategiyalarını həyata keçirə bilər ki, bu da gəlirliliyin artmasına səbəb olur. [5, 56]

Qərarlara dəstək: İdarəetmə uçotu qərarların qəbulu üçün vacib məlumatları təmin edir. ATA Sığorta ASC büdcə, proqnozlaşdırma və variasiya təhlili vasitəsilə investisiyalar, qiymətlər və əməliyyat strategiyaları haqqında əsaslandırılmış qərarlar qəbul edə bilər.

Fəaliyyətin qiymətləndirilməsi: Təşkilat daxilində fərdi və şöbə fəaliyyətinin qiymətləndirilməsini asanlaşdırır. Bu, "ATA Sığorta" ASC-yə yüksək göstəriciləri mükafatlandırmaq, təkmilləşdirilməli sahələri müəyyən etmək və fərdi məqsədləri təşkilati məqsədlərlə uyğunlaşdırmaq imkanı verir. Risklərin idarə edilməsi: İdarəetmə uçotu risklərin qiymətləndirilməsinə və idarə olunmasına kömək edir. ATA Sığorta ASC maliyyə məlumatlarını təhlil etməklə potensial riskləri və qeyri-müəyyənlikləri müəyyən edə bilər və bu, şirkətə bu riskləri azaltmaq üçün strategiyalar hazırlamağa imkan verir.

Ata Sığorta ASC-də idarəetmə uçotunun təhlil və qiymətləndirilməsi prosesinin mənfi cəhətləri:

İcra xərcləri: Mürəkkəb idarəetmə uçotu sistemlərinin tətbiqi baha başa gələ bilər. ATA Sığorta ASC-nin qısamüddətli maliyyə göstəricilərinə təsir göstərə biləcək texnologiya, təlim və proqram təminatına sərmayə qoymasına ehtiyac ola bilər.

Mürəkkəblilik və əlavə məsrəflər: Təfərrüatlı idarəetmə uçotu prosesləri həddindən artıq mürəkkəbləşə bilər ki, bu da inzibati əlavə xərclərin artmasına səbəb olur. Bu mürəkkəblilik ixtisaslaşmış işçilərə ehtiyac və mühasibat uçotu işlərinə sərf olunan vaxtın artması ilə nəticələnə bilər.

Məlumatların dəqiqliyi problemləri: Etibarlı idarəetmə uçotu dəqiq və aktual məlumatlara əsaslanır. ATA Sığorta ASC məlumatların daxil edilməsinin düzgünlüyünün təmin edilməsində problemlərlə üzləşə bilər ki, bu da potensial olaraq səhv təhlillərə və qərarların qəbul edilməsinə səbəb ola bilər. Dəyişikliyə müqavimət: Təşkilat daxilindəki işçilər yeni idarəetmə uçotu təcrübələrinin gətirdiyi dəyişikliklərə müqavimət göstərə bilərlər. Müqavimət sistemin effektivliyinə mane ola bilər və onun potensial faydalarının həyata keçirilməsinə mane ola bilər. Qısamüddətli nəticələrə diqqət yetirilmə: İdarəetmə uçotu sistemləri, əgər lazımı qaydada tərtib edilməmişdirsə, diqqəti uzunmüddətli strateji məqsədlərə deyil, qısamüddətli maliyyə nəticələrinə yönəldə bilər. Bu miyopik yanaşma şirkətin davamlılığına və böyüməsinə təsir göstərə bilər.

Yekun olaraq qeyd edək ki, idarəetmə uçotu strateji qərarların qəbulu və fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi üçün dəyərli alətlər təqdim etsə də, onun uğurla həyata keçirilməsi potensial problemlərin həllini və müsbət cəhətlərin mənfi cəhətləri üstələməsinə təmin etməyi tələb edir. ATA Sığorta ASC üçün faydalarını maksimuma çatdırmaq üçün ehtiyatlı tarazlıq və idarəetmə uçotu təcrübələrinin davamlı təkmilləşdirilməsi vacib olacaqdır.

Nəhayət, Ata Sığorta ASC-nin idarəetmə uçotunun müstəqil və sürətli təhlili, şirkətin davamlı inkişafına və üstün xidmət keyfiyyətinə nail olmağa nail olduğunu və bu nailiyyətlərin qarşısında daha da böyük uğurların gözləndiyini vurğulayır. Şirkət, sığorta sektorunda möhkəmlənərək və müştərilərin etibarını qazanaraq, nailiyyətlərini daha da artırmağa hazırdır.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI

1. <https://www.atasigorta.az>
2. <https://www.asa.az> - Azərbaycan Sığortaçılar Assosiasiyasının veb sahifəsi
3. Azərbaycan Respublikasının “Sığorta Fəaliyyəti haqqında Qanunu”
4. L. Əliyeva, V.İ. Bayramov “Azərbaycanda sığorta sistemi:iqtisadi və sosial proseslərə multiplikator təsiri kimi” Bakı: Qanun nəşriyyatı, 2011
5. N.N. Xudiyev “Sığortanın əsasları” Bakı-2016

U.Aliyev

ANALYSIS AND EVALUATION OF MANAGEMENT ACCOUNTING IN ATA INSURANCE OJSC

SUMMARY

Analysis and evaluation of management accounting at ATA Insurance OJSC measures the effectiveness of the company based on rapid technological innovation, customer experience and financial success. This analysis accurately evaluates the accuracy of the company's management processes and the dynamic structure that can react quickly. The measures implemented to ensure customer satisfaction and transparency succeed in creating an experience that can better meet the demands of its customers. Risk management and internal control principles help maintain the company's safety

standards and demonstrate effectiveness. This analysis of management accounting provides a detailed overview of the overall development of the company by accurately assessing the financial performance and strategic achievements of ATA Insurance. Rapid technological innovations help ATA Insurance to implement management processes faster and more accurately. This increases the company's quick response and internal efficiency.

Management accounting analysis also evaluates the results of actions that regulate the customer experience and ensure compliance with customer requirements.

Keywords: Insurance, Management accounting, ATA insurance, Accounting

Ү.Алиев

АНАЛИЗ И ОЦЕНКА УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА В ОАО «АТА СТРАХОВАЯ КОМПАНИЯ»

РЕЗЮМЕ

Анализ и оценка управленческого учета в ОАО «АТА Страхование» измеряет эффективность компании, основанную на быстрых технологических инновациях, опыте работы с клиентами и финансовом успехе. Этот анализ точно оценивает точность процессов управления компанией и динамичную структуру, способную быстро реагировать. Меры, принятые для обеспечения удовлетворенности клиентов и прозрачности, позволяют создать опыт, который может лучше удовлетворить потребности клиентов. Принципы управления рисками и внутреннего контроля помогают поддерживать стандарты безопасности компании и демонстрировать эффективность. Этот анализ управленческого учета дает подробный обзор общего развития компании путем точной оценки финансовых показателей и стратегических достижений «АТА Страхование». Стремительные технологические инновации помогают «АТА Страхование» быстрее и точнее внедрять процессы управления. Это повышает быстроту реагирования компании и внутреннюю эффективность. Анализ управленческого учета также оценивает результаты действий, регулирующих качество обслуживания клиентов и обеспечивающих соответствие требованиям клиентов.

Ключевые слова: Страхование, Управленческий учет, АТА страхование, Бухгалтерский учет

Redaksiyaya daxil olma tarixi: 25.01.2024

Çapa qəbul olunma tarixi: 08.02.2024

Rəyçi: İ.ü.f.d. Zakir Quliyev

tərəfindən çapa tövsiyə olunmuşdur